

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

OPITAAN, KOHDATAAN, KUULLAAN JA AUTETAAN

Perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien kokemuksia Mannerheimin
Lastensuojeluliiton ohjaajakoulutuksesta

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Sairaanhoitajan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Sinikka Laajalahti-Strömberg	
Työn nimi Opitaan, kohdataan, kuullaan ja autetaan	
Päiväys 15.10.2021	Sivumäärä/Liitteet 37/3
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Mannerheimin Lastensuojeluliito Jyväskylän toimipiste	
Tiivistelmä Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien kokemuksia saamastaan mentalisaatioperustaisesta työotekoulutuksesta. Koulutuksen järjestäjänä toimi Mannerheimin lastensuojeluliiton Jyväskylän toimipiste. Tutkimuksen tavoitteena oli, että saatujen vastausten perusteella kouluttava taho voi kehittää koulutuksiaan vastaamaan paremmin koulutukseen osallistuvien perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutustarpeita. Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Järvi-Suomen Mannerheimin Lastensuojeluliiton Jyväskylän toimipisteen toimesta kerätyt koulutettavien ohjaajien antamat koulutuspalautteet analysoitiin sisällönanalysimenetelmää käyttäen. Koulutettavat ohjaajat vastasivat avoimiin koulutuspalautteky-symyksiin. Koulutukset toteutuivat kahdella paikkakunnalla vuosina 2018–2020. Sisällönanalysillä koostui kolme pääluokkaa, jotka olivat: koulutus toteutui laadukkaasti, koulutusjärjestelyt toteutuivat vaihtelevasti ja koulutuksen kehittämisenäkökulmia. Selkeimpänä tutkimustuloksena nousi koulutukseen osallistuneiden saaneen laadukasta, tarpeellista ja sisällöltään antoisaa koulutusta. Koettiin, että koulutuksesta saatiin hyvä työmenetelmä muutoinkin kuin perhe- ja vanhempainryhmien ohjaukseen. Mentalisaatioteorian sisäistyminen ja reflektiivisen työotteen kehittyminen koettiin merkittävänä. Tämä tulos tukee aiempaa tutkimustietoa mentalisaatioperustaisen lähestymistavan tehokkuudesta tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Hyvän koulutusryhmän merkitys, kouluttajien ominaisuudet ja asiantuntijuus nousivat tutkimustuloksissa esille tärkeinä. Koulutusjärjestelyjen vaihtelevuuden kokemus liittyi ensisijaisesti aikataulutukseen, perhe- ja vanhempainryhmien organisointiin ja paikallisen koulutusjärjestäjän rooliin tässä organisoinnissa. Tutkimustuloksena nousseita koulutuksen kehittämisenäkökulmia voidaan hyödyntää tulevia koulutuksia suunniteltaessa.	
Avainsanat Mentalisaatioteoria, reflektio, perheet, ryhmäohjaus, koulutus, kiintymyssuhde, vanhempi-lapsisuhde	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Nursing	
Author(s) Sinikka Laajalahti-Strömberg	
Title of Thesis Learn, meet, hear and be helped	
Date 15.10.2021	Pages/Appendices 37/3
Client Organisation /Partners Mannerheim League for Child Welfare/ Jyväskylä Office	
Abstract The aim of this study was to describe family and parental group leaders' experiences of the mentalization-based group leader training they received. The training was organized by the Mannerheim League for Child Welfare, Jyväskylä Office. The purpose of this study was that educational planners would be able to develop their training program for group leaders' needs. This study was implemented as a qualitative research, in which the Mannerheim League Child Welfare in Järvi-Suomi, Jyväskylä Office, collected feedback on the training organized. The participants in the group leader training responded to open ended questions in the feedback form. The trainings were carried out in two locations in 2018–2020. The responses received were analyzed by content analysis. The content analysis consisted of three main categories: training was performed with high quality, the training arrangements were varied, and developmental aspects of education. The clearest outcome of the research was that the participants felt they had received a high-quality, necessary and content-giving training. Participants felt that the training became a good working method also for everyday work. The introduction to mentalization theory and the development of reflective work approach were significant. This result supports previous research data on the effectiveness of a mentalization-based approach in supporting parent-child relationship. The importance of a good training team and the characteristics and expertise of trainers emerge as important research findings. Experiences of the diversity of training arrangements were primarily related to scheduling, to organizing family and parent groups, and to the role of the local training provider in organizing. The development aspects arising as a result of the research can be used in the planning of future training.	
Keywords Mentalization, theory of mind, reflection, families, group processes, education, attachment, parent-child relationship	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	5
2	MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO.....	6
2.1	Historiaa.....	6
2.2	Organisaatio ja sen toiminta	6
2.3	Perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutus	7
3	MENTALISAATIO JA REFLEKTIO	9
3.1	Mentalisaatio	9
3.2	Mentalisaatio työntekijän näkökulmasta.....	10
3.3	Ammatillinen reflektio.....	11
3.4	Reflektiivinen työote perhetyössä	12
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE	14
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	15
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	15
5.2	Analyysimenetelmä	15
5.3	Aineiston keruu.....	17
6	TULOKSET.....	18
6.1	Koulutus toteutui laadukkaasti	18
6.2	Koulutusjärjestelyt toteutuivat vaihtelevasti	19
6.3	Koulutuksen kehittämisenäkökulmia.....	20
7	POHDINTA	21
7.1	Tulosten tarkastelu	21
7.2	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	22
7.3	Ammatillinen kasvu	23
	LÄHTEET	24
	LIITE 1: TUTKIMUSARTIKKELITAUUKKO.....	26
	LIITE 2: VAHVUUTTA VANHEMMUUTEEN®- JA LAPSI MIELESSÄ®- OHJAAJAKOULUTUKSEN LOPPUPALAUTE	34
	LIITE 3A: ESIMERKKI SISÄLLÖNANALYYSISTÄ.....	36
	LIITE 3B: ESIMERKKI SISÄLLÖNANALYYSISTÄ.....	37

1 JOHDANTO

Hyvä mentalisaatio- ja reflektiivinen kyky on edellytys molemminpuoliseen ymmärretyksi tulemisen kokemukseen. Tämä on tärkeää esimerkiksi vanhemman ja lapsen tai työntekijän ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa, jotta molemmat saavat hyvän ymmärretyksi tulemisen kokemuksen. Mentalisaatio tarkoittaa kykyä pohtia omaa mieltään ja tuntemuksiaan, itsereflektiokykyä sekä toisen mielen ymmärtämistä. Se on kykyä nähdä jokainen yksilöinä, joilla on omat uskomuksensa, halunsa ja päämääränsä. (Kauppi, von Koskull, Oksanen, Sourander & Viinikka 2015, 7.) Hyvän mentalisaatiokyvyn omaaminen auttaa ihmistä selvittämään paremmin erimielisyyksiä ja väärinymmärryksiä sekä oivaltamaan toisen ihmisen ja itsensä tarpeita. Se on myös ymmärrystä siitä, että mieli ohjaa käyttäytymistämme. (Mattila & Rantala 2019, 20–21.) Tutkitusti on havaittu, että ihmis- ja vuorovaikutussuhteilla on geenejä suurempi vaikutus mielenterveyteen. Mentalisaatiokyvyn kehittymiseen vaikuttavat suuresti lapsuuden aikaiset vuorovaikutussuhteet. (Mattila & Rantala 2015, 27.)

Pajulon ym. (2016) mukaan vanhempainryhmien ohjaajien koulutus on tärkeää, kun työskennellään erilaisten perheiden kanssa. On huomioitava perheen konkreettisen avun tarve kokonaisvaltaisesti, vanhempien oman tuen ja hoidon tarve. Lapsen/lasten näkökulmaa vanhempien mielessä on ylläpidettävä. Mentalisaatiofokus onkin koettu erityisen hyväksi riskiperheiden vanhempien kanssa työskennellessä siksi että se tarjoaa selkeän ja tarkan väylän lapsen tarpeiden huomioimiseksi perheiden kaoottisten tilanteiden ja muun tarvitsevuuden keskellä. On todettu, että mentalisaatioon fokuoiminen on tehokkaampi reitti muutokseen vanhemman vuorovaikutustavassa kuin esimerkiksi vuorovaikutuksen opettaminen, suora käyttäytymistekninen väliintulo tai mielikuvien kautta työskentely.

Tutkimus liittyy Mannerheimin Lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piirin antamaan mentalisaatioperusteiseen perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien saamaan työotekoulutukseen. Tutkimuksen tilaajana on Järvi-Suomen piirin Mannerheimin Lastensuojeluliiton Jyväskylän toimipiste. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien kokemuksia saamastaan koulutuksesta. Kuten Arvaja, Sarja, Niemi ja Pakkanen (2020) totesivat tutkimuksessaan, on teorian ja käytännön yhteensovittamisella merkitystä siinä, miten teoria opitaan ja miten oppija käsittelee sitä. Tutkimuksen tavoitteena on, että saatujen vastausten perusteella työmme tilaaja voi kehittää koulutuksiaan vastaamaan paremmin koulutukseen osallistuvien perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutustarpeita.

2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO

2.1 Historiaa

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto perustettiin 4.10.1920. Ensimmäinen paikallisosasto perustettiin Hankoon 24.10.1920. Liiton perustamisen yhtenä syynä oli vuoden 1918 sisällissota, jolloin tuhannet perheet jäivät vaille toimeentuloa ja toista vanhempaa. Kenraali Mannerheim vetosi sanomalehdessä koko Suomen kansaa tukemaan liiton toimintaa. Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton nimi muutettiin muotoon Mannerheimin Lastensuojeluliitto 1960–1964 välisenä aikana sääntöuudistuksen myötä. Samalla 40 vuotta liiton puheenjohtajana toiminut Arvo Ylppö jätti puheenjohtaja tehtävänsä. (MLL 2020.)

Liiton ensimmäisiin hankkeisiin kuului vuonna 1921 aloitettu sairaanhoitajien ja kättilöiden kouluttaminen Helsingin Lastenlinnassa. Ensimmäinen neuvola avattiin Lastenlinnaan 1922, jossa nuorille äideille opetettiin lastenhoitoa. Paikallisosastot keräsivät perheille kiertokoreja, joissa oli lasten vaatteita ja tarvikkeita. Nämä kiertokorit olivat äitiyspakkausten edeltäjiä.

Vuonna 1924 avattiin ensimmäinen hammashoitola Helsingin Haagassa. Liitto aloitti ensimmäisenä Suomessa kasvatusneuvolatyön 1925–1929-lukujen välillä. Tämän tarkoituksena oli koululaisten hyvinvoinnin parantaminen ja ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy. Lastenlinnan yhteyteen perustettiin 1935–1939 välisenä aikana äidinmaitokeskus.

Vuosien saatossa ihan tähän päivään asti MLL on monin eri tavoin tukenut ja kehittänyt lasten, nuorten ja perheiden parissa tehtävää monipuolista työtään, joka jatkuu edelleen. MLL kouluttaa myös omia työntekijöitään parantaakseen vuorovaikutusta keskusjärjestön ja paikallisyhdistysten välillä.

2.2 Organisaatio ja sen toiminta

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry:n (MLL) keskus toimipaikka on Helsingissä, Hakaniemessä. Keskustoimipaikassa työskentelee noin viisikymmentä työntekijää. Hakaniemen toimipaikka on saanut Väestöliiton tunnustuksen perheystävällisenä työpaikkana.

MLL:n ylin päättävä elin on liittokokous, joka valitaan kolmen vuoden välein. Liittokokous linjaa liiton toimintaa ja hyväksyy kolmivuotisen toimintasuunnitelman. Liittokokous valitsee myös liittohallituksen puheenjohtajan sekä liittovaltuuston, johon kuuluu kolme puheenjohtajaa ja 38 jäsentä. Liittovaltuusto valitsee puolestaan liittohallituksen, johon kuuluu yhdeksän jäsentä ja liittovaltuuston valitsema puheenjohtaja.

Järjestöllä on jäseninä 10 piirijärjestöä ja 548 paikallisyhdistystä. Piirijärjestöt ovat alueensa vaikuttajia ja antavat tukensa alueensa paikallisyhdistyksille. Piirijärjestöillä on omat piiritoimistonsa, joissa työskentelee palkattuja työntekijöitä. Paikallisyhdistykset toimivat omilla alueillaan vapaaehtoisten voimin. He noudattavat MLL:n toimintaperiaatteita, arvoja ja liittovaltuuston linjauksia. Vuonna 2019 paikallisyhdistyksissä henkilöjäseniä oli yli 85 800. Yksi näistä piirijärjestöistä on Järvi-Suomen piirijärjestö Jyväskylässä, joka oli tutkimuksen tilaaja.

Rahoituksen Mannerheimin Lastensuojeluliitto saa pääosin Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskuksesta (STEA), toiseksi suurin tulolähde on sijoitus- ja rahoitustoiminta. Näiden lisäksi on muita rahoituslähteitä, muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitto on ollut perustamassa Lasten Päivän Säätiötä. Säätiön tarkoituksena on kerätä varoja suomalaiselle lastensuojelutyölle ylläpitämällä ja kehittämällä Linnanmäen huvipuistoa. (MLL 2020.)

2.3 Perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutus

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on antanut reflektioon ja mentalisaatioteoriaan perustuvaa koulutusta perhe- ja vanhempainryhmiä toteuttaville työntekijöille jo vuodesta 2010 alkaen. Koulutuksen taustalla on Yalen yliopistossa kehitetty mentalisaatioteoriaan perustuva Parents First -ohjelma. Koulutuksen lopuksi koulutuksen järjestäjä pyytää palautetta koulutukseen osallistuneilta.

Kalland, Fagerlund, von Koskull ja Pajulo (2016) ovat tuoneet artikkelissaan esille teoreettisen käsityksen vanhempien mentalisaation tärkeydestä lapsen ja vanhemman välisen suhteen ja lapsen kehityksen kannalta. Tutkijat ehdottavat toimintatapoja vanhempien mentalisointikyvyn parantamiseksi ryhmäkohtaisten toimintojen avulla. Artikkelissa kuvataan interventiomallin tieteellinen arviointiprotokolla ja käsitellään interventiomallin mahdollisia rajoituksia ja haasteita. Lisäksi artikkelissa kuvataan kulttuurinen konteksti ja perustelut sille, miksi uudenlainen tapa työskennellä vanhempien kanssa on ollut tarpeellinen Suomessa. Suomalaisessa yhteiskunnassa oli herännyt suurta huolta lasten ja nuorten mielenterveydestä ja hyvinvoinnista. Vanhempien lisääntyneet avioerot, köyhyys, päihteiden väärinkäyttö ja mielenterveysongelmat lisäävät riskiä lasten kaltoinkohtelulle ja laiminlyönnille. Tämän vuoksi tarvittiin uusia ennaltaehkäiseviä, tehokkaita ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä pienten lasten perheiden tukemiseksi.

Yalen yliopistossa kehitettyä Parents First -interventiota toteutettiin vuonna 2016 jo useassa suomalaisessa sosiaali- ja perusterveydenhuollon yksikössä. Perheryhmien ohjaajien kouluttaminen toteutettiin Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Folkhälsanin toimesta. Mentalisaatioon perustuva Families First -ryhmäinterventiomalli kehitettiin vanhemmuuden varhaiseksi tukemiseksi. Interventiossa tavoitteena oli estää negatiivisten vanhemmuusmallien välittymistä yli sukupolvien, tukea hyvin toimivia vanhemmuusmalleja ja perheen yleistä terveyttä sekä lapsen kehitystä.

Family First -interventiota toteutettiin vuosina 2010–2013 eri puolella Suomea 967 perheelle, joista muodostettiin 222 ryhmää. Ryhmiin osallistui 2 782 osallistujaa. Kevääseen 2013 mennessä oli noin 300 ryhmäjohtajaa saanut Family First -koulutuksen ja vuoden 2014 loppuun mennessä noin 450 ryhmänjohtajaa oli koulutettu. Noin puolet ryhmän johtajista oli terveydenhoitajia ja muita mukana olevia ammattilaisia olivat sosiaalityöntekijät, eskoulunopettajat, sairaanhoitajat sekä psykologit. Myös 22 valmentajalle oli järjestetty viisi päivää kestävä koulutus. Intervention tehokkuutta ja vaikutuksia on tutkittu Mannerheimin Lastensuojeluliiton, THL:n ja Folkhälsanin toimesta. Intervention arvioinnin yleinen haaste liittyi siihen, että ei ole varmuutta siitä, toteutuvatko kaikki ryhmätapaamiset saadun koulutuksen ja perheiden palautteiden perusteella kootun käsikirjan mukaisesti. On tärkeää selvittää, kuinka paljon muutosta työskentelyssä sallitaan suhteessa käsikirjan ohjeisiin, jotta menetelmän luotettavuus säilyisi. Perheiden rekrytointi ja heidän sitoutumisensa työskentelyyn oli toinen haaste. Kolmanneksi haasteeksi nousi se, että jotkut kunnat pitivät 12 istunnon tapaamisia

liian kalliina ja kyseenalaistivat intervention pituuden. Tärkeäksi kysymykseksi nousi, onko mahdollista tehdä kauaskantoisia muutoksia vanhempien mentalisointikyvyssä suhteellisen lyhyellä toimenpiteellä. (Kalland ym. 2016, 3–17.)

Kallandin ja Salon (2020) mukaan erilaisilla interventioilla voidaan vaikuttaa vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen sekä vanhemmuustaitoihin. Tästä on jo näyttöä aiempien tutkimusten perusteella. Jatkossa olisi kuitenkin tärkeää arvioida, millaisesta työskentelystä perhe tai vanhempi parhaiten pystyisi hyötymään. On tärkeää varmistaa eri ammattiryhmien mahdollisuutta saada tietoa toimivista menetelmistä ja esimerkiksi Kasvun tuki -sivusto kerää systemaattisesti tietoa eri interventioista ja niiden näytön asteesta.

3 MENTALISAATIO JA REFLEKTIO

3.1 Mentalisaatio

Mentalisaatiota on kiinnostus toisen ihmisen mielestä, ajattelusta ja käytöksestä sekä niiden vaikutuksesta minun itseni ajatteluun, tunteisiin ja toimintatapoihin. Mentalisaatio on osa ihmisten välistä kanssakäymistä, jonka avulla voimme tavoittaa itsemme ja toisen ihmisen kokemusta sekä sitä, miten ne vaikuttavat toisiinsa. (Mattila & Rantala 2019, 18–19.)

Ihminen voi harjoitella mentalisaatiokykyään koko elinikänsä. Käsite mentalisaatio nousi esiin psykoanalyttisessä kirjallisuudessa 1960-luvun lopulla. Tällöin todettiin puutteellisen mentalisaatiokyvyn olevan yhteydessä moniin psyykkisiin ja neuropsykiatriisiin häiriöihin. Mentalisaatiota alettiin soveltaa 1990-luvulla varhaisten kiintymyssuhteiden häiriöiden tutkimuksessa. Tällöin Lontoon yliopiston psykoanalyysin professori ja Anna Freud Centerin johtaja Peter Fonagy loi työryhmänsä kanssa mentalisaatiokykyä mittaavan reflektiivinen funktio -käsitteen, jolla voitiin mitata kliinisissä haastatteluissa vanhempien mentalisaatiokykyä. (Kauppi ym. 2015, 7.)

Kun ihminen on itse saanut elää lapsuuttaan siten, että on ollut mentalisoivien aikuisten mielessä, oman mentalisaatiokyvyn on ollut mahdollista kehittyä. Vähitellen tästä kyvystä tulee empatiaa lähellä oleva vuorovaikutuksen elementti. Empatian lisäksi mentalisaatioon kuuluu toisen ihmisen tunnetiloihin eläytymisen rinnalla kokemusten ja tunteiden kognitiivinen käsittely ja säätely. Vanhempi sekä vahvistaa, että peilaa lapselle tämän tunnetiloja ja tuo lapsen tietoisuuteen ymmärtävänsä mitä liikkuu lapsen mielessä. Lapsen kokemusta tai tunnetta ei pidä ohittaa eikä torjua. Toisaalta vanhemman liiallinen mukaanmeno lapsen kokemukseen ja ahdistuminen esimerkiksi rokotteenannon yhteydessä lisää lapsen ahdinkoa. Emotionaalisesti läsnä oleva ja lapsen mielenmaailmasta kiinnostunut vanhempi kehittää lapsen mentalisaatiokykyä huomaamattaan ja luonnostaan. (Sinkkonen 2018, 45.)

Vanhemmuudessa mentalisaatio ilmenee kykynä ja haluna ajatella, jo vanhemmuuden varhaisessa vaiheessa, lapsella olevan omat yksilölliset kokemukset ja tunteensa. Mentalisoiva vanhempi yrittää nähdä lapsen käyttäytymisen taakse erityisesti arjen haastavissa tilanteissa. Hän pohtii, mitä juuri tämä lapsi mahtaa kokea toimiessaan noin tai reagoidessaan jollain tietyllä tavalla. Lapsen ollessa hyvin pieni ja äidin mielen ollessa kuormittunut ja stressaantunut tällainen pohtiminen on luonnollisesti haasteellisempaa. Mutta jo lapsen toiminnan ymmärtämisen yrittäminenkin voi johtaa muutokseen vanhemman toiminnassa ja asenteessa. Mentalisaation avulla vanhempi voi tulkita ja ymmärtää lasta riittävän usein oikein. Tämä tukee lapsen turvallista kiintymystä vanhempaan. Vaikkakin varhaiset vuorovaikutuskokemukset ovat ensisijaisia ihmisen mentalisaatiokyvyn kehittämisessä, tämä kyvyyn on mahdollista kehittyä myöhemminkin elämän aikana hyvien ihmissuhteiden ja hoidon avulla. (Pajulo, Salo & Pyykkönen 2016, 36.)

Vanhemman mentalisaatiokyvyn vahvistamisen katsotaan olevan perustellusti keskeinen tavoite silloin kun pyritään tukemaan vanhemman ja lapsen välistä suhdetta. Painopisteen siirtäminen työskentelyssä kohti vanhempien mentalisaatiokyvyn vahvistamista edellyttää halua tietoiseen muutokseen työtavassa, työn sisällössä ja työskentelyasenteessa. (Pajulo, Salo & Pyykkönen 2015, 1050–1057.)

Useat suomalaiset ja kansainväliset tutkimukset osoittavat vanhemman mentalisaatiokyvyn vahvistamisella olevan hyvin suotuisia vaikutuksia vanhempien ja lasten hyvinvointiin perheessä. Adkins, Luyten ja Fonagy (2018) ovat tutkineet mentalisaatioon perustuvan intervention vaikutuksia sijaisvanhemmuuden tukena. Tämän tutkimuksen tulokset osoittivat, että mentalisaatiokykyä vahvistava lyhytinterventio sijaisperheiden vanhemmille vähensi vanhempien stressiä ja lisäsi heidän kykyään ymmärtää sijoitettujen lasten käyttäytymisen taustalla olevia ylivoimaisia tunteita ja ajatuksia sekä auttaa lapsia näiden tunteiden kanssa. Hyvä mentalisaatiokyky kehittyy tyypillisesti turvallisessa kiintymyssuhteessa. Sijoitetut lapset kärsivät usein valtavasta psyykkisestä ja fyysisestä stressistä ja tarvitsevat sijaisvanhempien tukea toipuakseen traumastaan. (Adkins ym.2018.)

Myös hiljattain julkaistu chileläinen Sieversonin, Santelicesin, Farkasin, Espinosan, Muzardin ja Gómezin (2021) tekemä tutkimus osoittaa vanhemman mentalisaatiokykyä vahvistavien interventioiden hyödyn. Tutkimukseen osallistuneet 3–5-vuotiaiden lasten vanhemmat kokivat vähemmän vanhemmuuteen liittyvää stressiä ja heidän lapsillaan näytti olevan vähemmän riskejä psykososiaalisessa kehityksessään. Jo aiemmin on osoitettu varhaisten interventioiden tehokkuus perheiden hyvinvointiin ja vaikeuksien ennaltaehkäisyyn työskenneltäessä lapsen sensitiivisessä ikäkaudessa.

3.2 Mentalisaatio työntekijän näkökulmasta

Mentalisaatiota ja reflektiota voidaan käyttää myös erilaisia ryhmiä ohjatessa ja niiden ohjaajia koulutettaessa. Tästä esimerkkinä Mannerheimin Lastensuojeluliitto, joka on kouluttanut mentalisaatioteorian mukaan vanhempain- ja perheryhmien ohjaajia Yalen yliopistossa kehitetyn Parents First -ohjelman mukaisesti. (Kauppi ym. 2015.)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Vahvuutta vanhemmuuteen- ja Lapsi mielessä -ohjaajien koulutuksen tarkoituksena on antaa perheiden kanssa työskenteleville työntekijöille tietoa siitä, miten he voivat tukea vanhempien mentalisaatiokykyä ja vuorovaikutusta lapsen kanssa arjessa. (Kauppi ym. 2015, 15.) Vanhemmat ovat kokeneet Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmämallin myönteisenä. He ovat saaneet ryhmistä sekä sosiaalista- että vanhemmuutta ja lapsen kehitystä tukevaa tukea. (Soulander, Laakso ja Kalland 2021.) Näiden positiivisten palautteiden valossa on tärkeää jatkaa perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutusta.

Pajulo ym. (2015) tuovat esille kirjallisuuskatsauksessaan mentalisaation käsitteenä olleen jo tuolloin kymmenen vuoden ajan psykiatrian kentässä erityisen mielenkiinnon, tutkimuksen sekä hoidon kehittämisen alue. Mentalisaatiota on pidetty suojaavana tekijänä kriisitilanteissa, psyykkisen hyvinvoinnin kulmakivenä ja erilaisten psykoterapiamuotojen yhteisenä vaikuttavuuden mekanismina. Hoidollisesti mentalisaatio on erityisen käyttökelpoinen, siitä syystä, että se koskee erityisesti mielen tiloja ja kohdistuu sekä itseän että toisiin ihmisiin. Hyödyntämismahdollisuuksia on monissa eri terapiamuodoissa ja yhteisöissä. Mentalisaation käsite tuo ihmismielen olemassaolomme keskiöön ja siten auttaa kiinnittämään huomion sisäiseen tapahtumaan, joka on ulospäin ilmenevän käyttäytymisen tai oireen takana. Näin tiedostamattomien mielen alueiden tuominen tietoisien ja tarkan työskentelyn piiriin mahdollistuu.

Pajulo ym. (2015) ovat todenneet, että vanhemman mentalisaation vahvistaminen on mielikuvatyöskentelyä, suoraa käyttäytymisteknistä tai vuorovaikutuksen opettamista tehokkaampi keino muuttaa

vanhemman vuorovaikutustapaa. Vanhemman ja lapsen välisessä yhdessäolossa merkittävien tilanteiden huomaaminen, niiden tuoreus ja tarkkuus ovat mentalisaation kannalta tärkeää työskentelyn pohjaksi. Tilanteisiin pysähtymisessä on merkittävä apu esimerkiksi kuvatallennetuista vuorovaikutushetkestä. Mentalisaatiota vahvistavassa työskentelyssä asiantuntijuuden ja tietämisen painottuminen ei ole keskeisellä sijalla. Työntekijältä edellytetään omaa mentalisaatiokykyä sekä mentalisaatiota vahvistavaa asennetta: yhdessä ihmettelyä, avoimuutta, leikillisyyttä, ja kiinnostusta. Jotta työntekijän oma mentalisaatiokyky säilyisi emotionaalisesti kuormittavassa työssä kuten lastensuojelussa, olisi hänellä oltava mahdollisuus säännöllisesti toteutuvaan työohjaukseen, konsultointiin ja tapauksista keskustelemiseen yhdessä. (Pajulo ym. 2016, 42.)

3.3 Ammatillinen reflektio

Larivaara, Lindroos ja Heikkilä (2009) toteavat kirjassaan, että työskenneltäessä perhekeskeisesti terveydenhuollon ammattilainen huomioi, että kaikki perheenjäsenet tulevat kuulluksi. Tapaamisen aikana työntekijät tulevat aina osalliseksi tilanteessa syntyvään vuorovaikutukseen. Juuri tämän osallisuutensa vuoksi työntekijän on mahdotonta olla ulkopuolinen, objektiivinen tarkkailija. Sen sijaan hänestä tulee osa systeemiä. Joissakin tilanteissa työparin kanssa työskentely on hyvin perusteltua, jotta työntekijän neutraalisuus, aito uteliaisuus ja kaikkien perheenjäsenten kunnioitus säilyisi.

Peuran, Kailan ja Helin-Salmivaaran (2020) mukaan ammatillinen reflektio ilmenee siten, että työntekijä rauhoittuu oleellisten tosiasioiden ja tuntemusten äärelle tavoitteenaan lisätä ymmärrystään ja kehittää osaamistaan. Päätöksentekoprosessia, oppimistarpeiden tunnistamista ja osaamisen arviointia saattavat vaikeuttaa rutiinimaiset ja kenties kapeutuneet toiminta- ja ajattelutavat. Reflektiivinen työskentelyote auttaa tulemaan niistä tietoiseksi. Sekä itse pohtiminen että kollegojen tai muiden työyhteisön jäsenten kanssa tilanteiden ja kokemusten jakaminen, puheeksi ottaminen ja kyseleminen kuuluvat reflektiiviseen työskentelyyn. Kehittävä arviointi, työnohjaus, palautekeskustelut ja osaamisperustaisuus luovat taitoa ja valmiuksia tarkastella asiantuntijuutta syvällisemmän tietämisen ja uuden oivaltamisen näkökulmasta

Reflektiivinen työskentelytapa luo avointa palaute- ja kehitysmuotoista toimintakulttuuria ja tukee tällä tavoin laadukasta potilastyötä. Reflektiota on käytössä olevien toimintatapojen kriittinen, syvälinen ja muutosta pelkäämätön pohdinta. Tämä mahdollistaa uuden oppimista. Reflektiivisyyteen kuuluu sekä ammatillisen toiminnan että oman minuuden ottaminen tarkastelun kohteeksi ja tarkastelun myötä tehtyjen havaintojen pohjalta toiminnan kehittäminen. Asiantuntijuuteen kuuluu jatkuva kriittinen itsereflektio koska asiantuntijuus ei ole koulutuksen ja kokemuksen myötä saavutettu pysyvä ominaisuus. Kokemusten äärelle pysähtyminen ja kriittinen reflektio sopivat ammatilliseen kehittymiseen erinomaisesti silloin kun kouluttautumisen arvellaan tuovan syvällisempää merkitystä kuin ainoastaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen kehittyminen. Asiantuntija tulee reflektiossa tietoiseksi omaa toimintaansa ohjaavasta toiminnan säätelystä, oppimisesta, ajattelusta eli kognitiivisesta prosessista ja näiden vaikutuksesta ammatilliseen toimintaansa. Hän kokee, tietää ja tuntee työnsä subjektiivisesti ja antaa tapahtumille omat merkityksensä. Näin ollen reflektiosta jää suuri osa

piiloon ollen työntekijän mielen sisäistä toimintaa. Ajatusten kehittelyn, päättelyketjujen, mahdollisten omien virhearvioiden ja epäröintien sanoittaminen, julkituominen ja yhdessä havainnoiminen sekä käsitteleminen ovat reflektion tekemistä näkyväksi.

Shaw, Howard, Etz, Hudson ja Crabtree (2012) puolestaan totesivat tutkimuksessaan reflektion parantavan tiimin ongelmanratkaisukykyä ja muutosten hallittavuutta, tekemällä muutoksista helpompia, mikäli halutaan toteuttaa suunniteltuja muutoksia yhteisössä. Knightbridge (2019) taas tutki reflektiota käytännön työssä toimintaterapeuteilla. Tuloksena oli, että avain itseohjautuvaksi oppijaksi on kokemuksista oppiminen.

3.4 Reflektiivinen työote perhetyössä

THL:n (2021) määritelmän mukaan perheet ovat olleet jo pitemmän aikaa monimuotoisia. Perheisiin kuuluvat ydinperheet laajempine kokonaisuuksineen, eri kulttuuritaustoista tulevat perheet, adoptioperheet, sijaisperheet, usean eri kulttuurin perheet, monikkoperheet, sateenkaariperheet, vammaisten lasten tai vanhempien perheet, leskien, eronneiden tai omasta tahdostaan yksin lapsen saaneiden yksinhuoltajien perheet ja uusperheet.

Mentalisaatiota voidaan toteuttaa käytännössä kehittämällä reflektiivistä kykyä. Se on halua aktiiviseen ja tahdonalaiseen kykyyn pohtia ja ymmärtää toisen ja oman mielen tiloja, aikomuksia ja käyttäytymistä. (Kauppi ym. 2015, 7.) Usein mentalisoimme aivan intuitiivisesti kiinnittämättä siihen huomiota. Se on toisen mielen ja tarpeiden huomioimista jokapäiväisessä elämässä. Esimerkiksi vierailulle tulevilta voi kysyä etukäteen mahdollisia allergioita tai lapsen tarpeiden tyydyttämistä havainnoimalla tätä. (Mattila & Rantala 2019, 24, 27.) Lapsen tarpeisiin vastaaminen käytännössä voi olla esimerkiksi vaipanvaihto tai nälkään vastaaminen antamalla lapselle ruokaa. Kaupin ym. (2015) mukaan vanhempien hyvä mentalisaatio- ja reflektiivinen kyky parantaa vanhempien omaa ymmärtämystä omista mielentiloistaan ja täten parantaa vuorovaikutusta lapseen auttamalla vanhempia ymmärtämään paremmin lapsen käytöksen taustalla olevia tekijöitä.

Reflektiivinen työote perustuu mentalisaatioon sekä läsnäolon, ihmisarvon kunnioittamisen ja kohtaamisen filosofiaan. Perheiden kanssa työskennellessä reflektiivinen työote näkyy työntekijän hyväksyvänä, kiinnostuneena ja arvostavana perheiden kohtaamisena. Esittämillään kysymyksillä työntekijä auttaa vanhempaa keksimään itse ratkaisuja kysymyksiinsä sekä syventämään omaa ajatteluaan. On tärkeää, että työntekijällä on kykyä asettua vastavuoroiseen suhteeseen vanhemman ja lapsen kanssa. Vanhemman ja lapsen hyvinvoinnin edistäminen on reflektiivisen työotteen tavoitteena. (Viinikka, Sourander & Oksanen 2014, 67–69.)

Useamman perheenjäsenen tapaaminen yhtä aikaa antaa työntekijälle mahdollisuuden havainnoida perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta, omia reaktioitaan ja tilanteessa heräviä ajatuksiaan. Tekemiään havaintoja esimerkiksi istumajärjestyksen, tunteiden ilmaisutavan ja sallivuuden suhteen on mahdollista ottaa puheeksi tapaamisen aikana. Tilanne antaa mahdollisuuden pohtia havaintojen merkitystä suhteessa siihen ongelmaan, jonka vuoksi perhe on saapunut paikalle. (Larivaara, Lindroos & Heikkilä 2009.)

Kettunen, Metelinen ja Rautiainen (2014) ovat tuoneet esille kokemuksiaan kehittämistään dialogiseen ja reflektiiviseen ryhmämalliin perustuvista monen perheen terapeutisista ryhmistä. Teoreettisia lähtökohtia ryhmissä ovat olleet sekä dialogisuus että reflektiivisyys, eli ajatusten pohdinta yksilön sisäisenä, yhteisenä tai sosiaalisena reflektiona. Ryhmänohjaajat ovat olleet työskentelyssään avoimia ja tuoneet esille omia työskentelytapojaan ymmärrettävästi ryhmäläisille. Reflektointi työtapana on edistänyt ryhmän toiminnan terapeuttisuutta, moniäänisyyttä ja dialogisuutta. Epävarmuus ja ei-tietäminen ovat kuuluneet tähän dialogisuuteen. Reflektiivistä pohdintaa on tapahtunut ryhmässä monella tavalla. Sitä on tapahtunut ryhmänohjaajien kesken, jokaisen omana sisäisenä pohdintana, sekä osan tai kaikkien ryhmäläisten välisenä pohdintana.

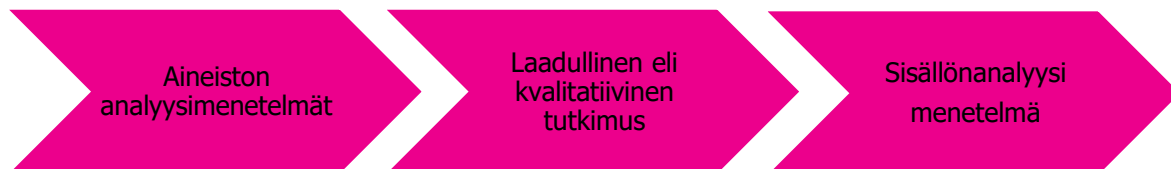
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien kokemuksia saamastaan koulutuksesta. Kuten Arvaja, Sarja, Niemi ja Pakkanen (2020) totesivat tutkimuksessaan, on teorian ja käytännön yhteensovittamisella merkitystä siinä, miten teoria opitaan ja miten oppija käsittelee sitä. Tutkimuksen tavoitteena oli, että saatujen vastausten perusteella työmme tilaaja voi kehittää koulutuksiaan vastaamaan paremmin koulutukseen osallistuvien perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutustarpeita.

Tutkimuksessa selvitettiin, millaista palautetta koulutettavat antoivat ja millaista koulutusta he saivat. Avoimiin koulutuspalautekysymyksiin vastaamalla koulutettavat toivat esille mielipiteitään ja mahdollisia kehittämistarpeita koulutukseen liittyen. (Liite 2. Kyselylomake) Tutkimuskysymykset ovat: Millaista palautetta perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajat ovat antaneet saamastaan koulutuksesta? Miten koulutettavat ohjaajat ovat kokeneet saamansa koulutuksen?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Koulutuksesta saadut koulutuspa-lutteet analysoitiin sisällönanalyysimenetelmää käyttäen (kuva 1). Aineisto kerättiin valmiiksi Järvi-Suomen Mannerheimin Lastensuojeluliiton Jyväskylän toimipisteen toimesta.

KUVA 1. Aineiston analyysimenetelmä

5.1 Tutkimusmenetelmä

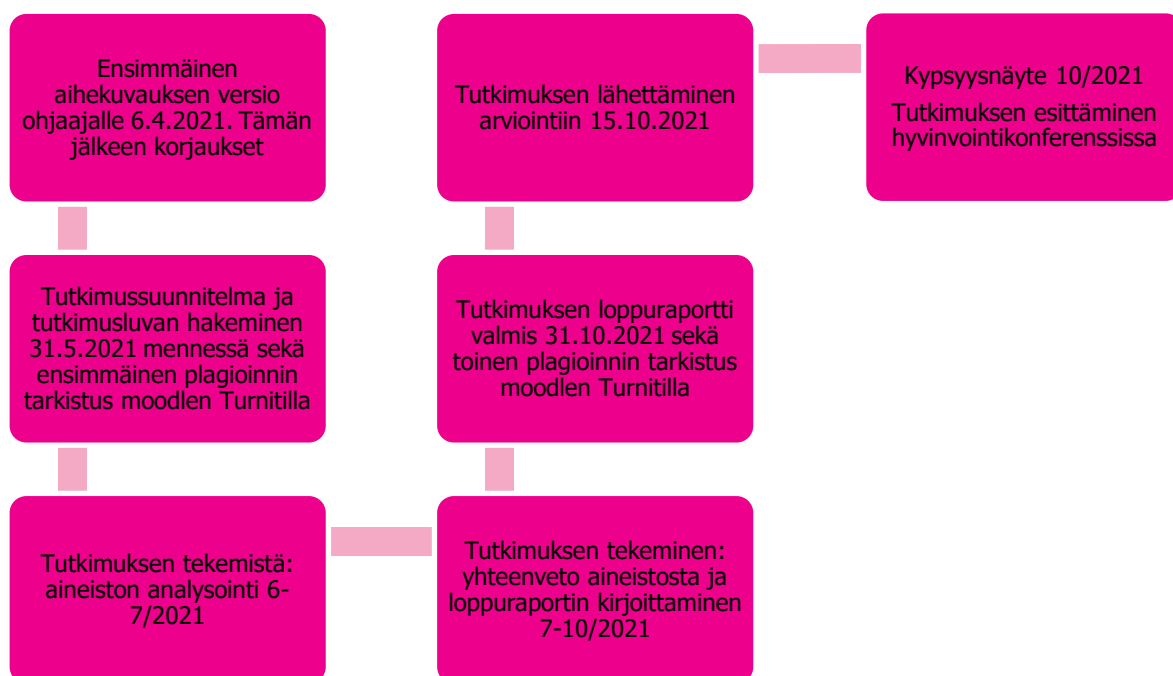
Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta tutkimuksessa tarkasteltavaa ilmiötä. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu, että ollaan kiinnostuneita tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden ajatuksista, tunteista, kokemuksista ja merkityksistä, joita he tutkimuksen kohteena olevalle asialle antavat. Toisen ihmisen kokemusmaailman sisälle pääseminen siten, että voisi kokea asiat sellaisina kuin hän, on mahdotonta. Näin ollen on kehitetty erilaisia menetelmiä, joiden avulla koetetaan tutkimuksen tekemistä helpottaa. Näillä menetelmillä tarkoitetaan aineiston hankintaan ja erilaisiin aineiston analyysiin käytettäviä menetelmiä. (Juuti & Puusa 2020, 12.) Yleisimmät aineistonkeruumenetelmät laadullisessa tutkimuksessa ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisista dokumenteista koottu tieto. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83).

Laadullinen tutkimusote soveltui parhaiten tähän tutkimukseen, jossa oltiin kiinnostuneita siitä, millaisia ajatuksia, tunteita ja merkityksiä perheryhmien ohjaajilla liittyy saamaansa koulutukseen. Aineiston perusteella kootun tiedon avulla koulutusta on mahdollista kehittää tarvittaessa tai todeta sen olevan tarkoituksenmukainen toteutuessaan tällä tavoin. Aineisto oli kerätty MLL:n koulutuspa-lutelomakkeilla. Saadut vastaukset taulukoitiin, vastauksia lähdettiin analysoimaan teemoittain ja haettiin yleistä. (Juuti & Puusa 2020; Tuomi & Sarajärvi 2018.) Tutkimuksen aikataulut on esitelty kuvassa 2.

5.2 Analyysimenetelmä

Sisällönanalyysissä aineistosta etsitään yhtäläisyyksiä ja eroja, joita sitten tiivistetään. Aineiston käsittelyssä ollaan avoimia tutkittavan aineiston suhteen. Laadullisessa sisällönanalyysissä tutkimusaineisto pirstotaan ensin pienempiin palasiin, josta lähdetään muodostamaan uusia kokonaisuuksia. Tutkittavasta ilmiöstä pyritään luomaan tiivistyneempi kuvaus, jolla on yhteys ilmiön laajempaan kontekstiin ja aiempiin tutkimustuloksiin kyseisestä aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Analyysimenetelmä perustuu havainnointien tekemiseen ja tutkimuskohteesta saadun kokemuksen pohdintaan ja reflektointiin. Tässä tutkimuksessa tutkimuskohdetta lähestyttiin ilman ennakko-oletuksia, määritelmiä tai teoreettista viitekehystä. Koulutuspalautteiden vastaukset luetteloidiin ensin alkuperäisilmauksiin, josta lähdettiin muodostamaan pelkistettyjä ilmauksia, ala -ja yläluokkia sekä pääluokat. Näin saatiin vastauksia tutkimuskysymyksiin: Millaista palautetta perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajat antoivat saamastaan koulutuksesta? Miten koulutettavat ohjaajat kokivat saamansa koulutuksen? Tutkittavasta ilmiöstä luotiin tiivistyneempi kuvaus, jolla on yhteys ilmiön laajempaan kontekstiin ja aiempiin tutkimustuloksiin kyseisestä aiheesta. (Juuti & Puusa 2020; Tuomi & Sarajärvi 2018.)

KUVA 2. Tutkimuksen aikataulusuunnitelma

Tutkimuksen tekeminen aloitettiin ideoinnilla tammi-helmikuussa 2021 sen jälkeen, kun tutkimusta ohjaava lehtori kertoi työn tilaajasta ja tutkimusaiheesta, sekä valmiina olevasta aineistosta. Huhtikuussa 2021 lähetettiin ensimmäinen aihekuvaus Tutkin, oivallan ja kehitän -kurssin lehtorille. Tämän jälkeen tehtiin ensimmäinen plagioinnin tarkastus Turnit-ohjelmalla, josta vastaus tuli toukokuussa 2021. Tutkimuslupa haettiin aikataulun mukaisesti toukokuun loppuun mennessä. Kesäkuun 2021 alussa saatiin tutkimuslupa sekä -aineisto analysoitavaksi. Aineiston sisällönanalyysi valmistui syyskuun 2021 lopussa. Loppuraportti kirjoitettiin lokakuun alussa.

5.3 Aineiston keruu

Teoriatietoa etsittiin Medic-, PubMed- ja PsycINFO- tietokannoista, Terveystieteen kautta Duodecim-lehdistä, Perheterapia-lehdistä, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, THL:n ja Tilastokeskuksen internetsivuilta sekä aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta, oppaista ja verkkojulkaisuista. Tutkimukseen valittiin ilmaiseksi saatavissa olevia, korkeintaan 10 vuotta vanhoja julkaisuja, jotka olivat suomen- tai englanninkielisiä. (Taulukko 1.) Tutkimusaineisto eli koulutuksesta annetut koulutuspalautteet saatiin Järvi-Suomen Mannerheimin Lastensuojeluliiton Jyväskylän toimipisteestä.

TAULUKKO 1. Tutkimusten sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaisu on saatavissa ilmaiseksi	Julkaisua ei ole saatavissa ilmaiseksi
Korkeintaan 10 vuotta vanha julkaisu	Yli 10 vanha julkaisu
Suomen- tai englanninkielinen julkaisu	Muun kuin suomen- tai englanninkielinen julkaisu
Julkaisussa käsitellään mentalisaation käyttöä vanhemmuuden tukemisessa	Mentalisaatio-näkökulma ei tule esille
Reflektiivisen työtteen kuvausta	Reflektiivisen työtteen kuvausta ei ole
Ryhmäohjauksen näkökulma	Ryhmäohjausta ei käsitellä

Mentalisaatiosta ja mentalisaation käytöstä vanhemmuuden tukemisessa löytyi paljon tuoreitakin julkaisuja. Myös reflektiivisyydestä ja reflektiivisestä työtteenä löytyi uutta tutkimustietoa. Tutkimuksia ohjaajien koulutuskokemuksista oli haasteellista löytää, eikä niitä tähän tutkimukseen löytynyt. Tähän tutkimukseen valittiin mukaan yhteensä kymmenen tutkimusta. Taulukko 2.

TAULUKKO 2. Hakuprosessin kuvaus

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Koko tekstin perusteella mukaan valitut
Medic	"Mentalisaatioteoria" "Reflektio" "Perheet" "Vanhempinen"	594	3
	"Mentalisaatio" "Perheet" "Vanhempinen"	54	1
PubMed	"Mentalization" "Family"	63	1
	"Reflection" "Practice"	1572	1
	"Reflection" "Team"	1040	1
PsycINFO	Mentalization AND Group	555	3

6 TULOKSET

Koulutettavien ohjaajien koulutuspalautteista koostui sisällön analyysillä kolme pääluokkaa, jotka olivat: Koulutus toteutui laadukkaasti, koulutusjärjestelyt toteutuivat vaihtelevasti ja koulutuksen kehittämisenäkökulmia ja niitä vastasi kolmetoista ylä- ja alaluokkaa. Esimerkki sisällönanalyysistä liitteessä 3.

6.1 Koulutus toteutui laadukkaasti

Koulutukseen osallistuvat ohjaajat toivat esille kouluttajien olleen ystävällisiä, helposti lähestyttäviä, sympaattisia, luontevia ja ihania ihmisiä. Kouluttajien kokemus, vahva asiantuntijuus ja innostuneisuus koulutettavaan asiaan välittyi koulutettaville. Kouluttajia oli helppo lähestyä ja koulutus toteutettiin hyvin. Saatu palaute koulutuksesta koettiin antoisana. Koulutus koettiin tärkeänä ja työmenetelmän laajempaa käyttöönottoa toivottiin.

”Olette loistavia asiantuntijoita”

”Kouluttajat olivat ystävällisiä, luontevia, helposti lähestyttäviä”

”Kokemus tuo varmuutta ja se näkyy teidän työskentelyssä. Luonteva ja asiantunteva koulutuspari olette. Kiitos paljon”

”Kiitos hyvistä keskusteluista, upeita ammattilaisia!”

Koulutusryhmän merkitys koettiin tärkeänä. Hyvän koulutusryhmän ja sen ilmapiirin turvallisuus mahdollisti asioiden peilaamisen ja prosessoinnin. Koulutusryhmästä saatiin vertaistukea ja ryhmän toiminnassa toteutui työnohjauksellisia elementtejä. Tapaamiset koulutusryhmän kanssa koettiin opettavaisina ja virkistävinä. Koulutettavilla ohjaajilla oli taustakoulutuksensa vuoksi laajalti tietoa sekä asiantuntijuutta ja sopivan kokoinen ryhmä mahdollisti tämän asiantuntijuuden jakamisen.

”Ryhmä oli sopivan kokoinen. Oli mukava tutustua eri alojen ammattilaisiin eri puolilta maakuntaa. Hienosti jaksoivat olla mukana myös ne, jotka eivät saaneet ryhmää kasaan”

”Hyvä ryhmä. Prosessointia ja peilaamista helppo tehdä kun oli ”turvallinen” ryhmä”

”Kauneimmat kiitokset koko koulutusryhmälle!”

Koulutuksen puitteet koettiin hyvin toimivina. Alkukoulutus toteutui napakasti ja koulutus eteni hyvin. Koulutusmateriaali ja tehtävät koettiin hyvinä sekä monipuolisina. Koulutus koettiin laadukkaana.

”Koulutuksen laatu oli hyvä”

”Hyvin edennyt koulutus”

”Hyvä koulutumateriaali”

”Hyvät tehtävät”

Koulutuksen sisällöllisenä antina tuotiin esille kokemuksia mentalisaatioteorian avaamisesta, sisäistämisestä ja reflektiivisen työtteen kehittymisestä. Lapsen huomioimisen ja vanhemmuuden tukemisen merkitys nähtiin tärkeänä. Koulutuksen anti nähtiin hyödyllisenä tulevaisuudessa omassa työssä muutoinkin kuin perhe- ja vanhempainryhmien vetämisessä. Koulutuksen nähtiin olevan hyödyllinen sekä kodissa, että työpaikalla.

”Kokonaisvaltainen ajattelutavan muutos on tapahtunut. Se on aika kova juttu”

”Haluan kiittää hienosta vuodesta. Olen saanut itselleni mahtavan työkalun käyttööni, jota toteutan päivittäin työssäni, vaikka ryhmiä ei olekaan koko ajan käytössä”

”Lapsen näkökulma. Käytännön keinot vanhemmuuden tukemiseen”

Perhe- ja vanhempainryhmien vetäminen koettiin opettavaisena ja antoisana.

”Ryhmän vetäminen oli todella opettavaista ja antoisaa”

”Arvokas kokemus ryhmän ohjaamisesta”

6.2 Koulutusjärjestelyt toteutuivat vaihtelevasti

Koulutusjärjestelyjen toteutumiseen oli osaltaan vaikuttamassa maailmanlaajuisesti vaikuttava koronatilanne. Koronan vuoksi osa koulutettavista oli etäkoulutuksessa.

”Korona vei osan etäkoulutukseen ja se vähän muutti ryhmäytymistä, onneksi ekoilla kerroilla nämä etäihmiset tapasi. Jos alusta asti etänä niin ryhmäytyminen olisi ollut haasteellisempaa”

Koulutuksen aikataulutus koettiin vaihtelevasti. Tauotuksen toimivuutta kyseenalaistettiin.

”Toivon, että aikataulut pitävät ja niihin ei tule muutoksia”

”Päivät voisi alkaa aiemmin. Puitteet ok. Tauotus?”

Nähtiin myös, että koulutuksen aikataulutus toimi hyvin.

Siun Soten rooli koulutuksen järjestäjänä koettiin jäävän epämääräiseksi, toisaalta Siun Sotelle annettiin kiitokset osallistumismahdollisuudesta.

Perhe- ja vanhempainryhmien organisointi koettiin heikkona, ryhmiä oli haastavaa saada kokoon ja ryhmiin sitoutumisen haasteita ilmeni sekä perheillä että työntekijöillä.

”Siun Soten rooli järjestäjänä oli epämääräinen ja ryhmien vetämisen puitteet olisi pitänyt olla paremmin organisoidut ja järjestetyt”

”Vv-ryhmä on pitkä, sitoutumisen haasteita sekä perheillä että työntekijöillä”

Myös aamukahvien järjestämistä tuleville koulutusryhmille toivottiin, sekä kahvitarjoilua viimeiselle koulutuspäivälle olisi toivottu.

”Aamukahvit pitäisi järjestää tuleville ryhmille, toivoisinkin, että ne kahvimaksut lisättäisiin koulutuksen hintaan”

6.3 Koulutuksen kehittämisenäkökuja

Luentotyö oli koettu ajoittain verkkaisena ja koettiin, että asioita käytiin ajoittain läpi liian moneen kertaan eri kokoonpanoilla. Keskustelumahdollisuuksia ryhmäläisten ja kouluttajien kanssa toivottiin enemmän. Syventävien päivien koettiin olevan liian pitkiä ja itseään toistavia, tiivistämistä toivottiin. Koulutuksen tiivistämistä toivottiin myös vastaamaan alueelliseen kouluttajien tarpeeseen.

”Joltain osin kertaamista oli liikaa, joten asioita voisi tiivistää ja toisaalta jättää aikaa enemmän keskustelulle”

”Koulutuksessa oli käytetty monipuolisia välineitä asioiden purkamiseen, mutta onko ne toisaalta aina tarpeen, ehkä keskustelua voisi syntyä ilman niitäkin. Toisaalta pidin siitä, että keskustelu jäsenyksi näin, mutta toisaalta toistoa oli paikoitellen liikaa, käydään asiat pienryhmissä ja sitten vielä samat asiat isossa ryhmässä”

”Voisi miettiä tiivistäisikö koulutusta hieman ja olisiko mahdollista suorittaa nopeammin, jos alueella on nopea tarve uusille kouluttajille”

Mirjam Kallandin luennot koettiin hyvinä ja antoisina. Joskin luentojen ajankohtaa toivottiin koulutuksen keskivaiheille tai loppuun, jotta niistä olisi saanut enemmän irti. Toivottiin, että perhe- ja vanhempainryhmän vetämisestä olisi ollut mahdollisuus saada kokemusta ennen Mirjam Kallandin luentoja.

”Mirjam Kallandin luennot sijoittaisin koulutuksen keskivaiheille tai loppuun. Alussa ainakin minulle kaikki oli uutta ja varmaan osa meni ohi vain sen vuoksi. Olisin itse saanut enemmän irti hänen luennoistaan, jos minulla olisi ollut jo vähän kokemusta ryhmän vetämisestä”

Koulutuksesta toivottiin digitaalista Open Badge -osallistumismerkkiä osallistujille.

”Toivon, että osallistujat saavat osaamismerkkin”

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien kokemuksia saamastaan koulutuksesta. Tutkimuksen tavoitteena oli, että saatujen vastausten perusteella työntilaja voi kehittää koulutuksiaan vastaamaan paremmin koulutukseen osallistuvien perhe- ja vanhempainryhmien ohjaajien koulutustarpeita.

Tutkimustulokset osoittivat, että koulutettavat ohjaajat saivat laadukasta koulutusta. Kouluttajien positiiviset ominaisuudet vaikuttivat koulutuksen laatuun myönteisesti myös silloin, kun koulutustapa koettiin itseään toistavana tai verkkaisena. Kouluttajien ominaisuuksina nousivat vahvasti esiin vankka asiantuntijuus ja kokemus, mikä myös lisäsi koulutuksen laadukkuutta. Mentalisaatioteorian sisäistyminen koulutuksen myötä jalostui arvokkaaksi työmenetelmäksi jokapäiväiseen työhön, vaikka perhe- tai vanhempainryhmää ei olisikaan ohjattavana. Kuten Marjukka Pajulo (2015) on kirjallisuuskatsauksessaan todennut, hoidollisesti mentalisaatio on erityisen käyttökelpoinen siitä syystä, että se koskee erityisesti mielen tiloja ja kohdistuu sekä itseen että toisiin ihmisiin. Hyödyntämismahdollisuuksia on monissa eri terapiamuodoissa ja yhteisöissä. Tässä tutkimuksessa yhtenä koulutuksen sisällöllisenä antina nousi esille lapsen huomioimisen ja vanhempien tukemisen tärkeys. Myös Marjukka Pajulo pohtii Perheterapia-lehden artikkelissa (2016) vanhempainryhmien ohjaajien koulutuksen olevan tärkeää ja että lapsen näkökulmaa vanhempien mielessä on ylläpidettävä

Tässä tutkimuksessa reflektiivisen työotteen kehittyminen koulutuksen myötä koettiin antoisimpana koko koulutusprosessissa ja näin ollen tutkimustuloksena ilmentää koulutuksen laadukkuutta. Aiemmin julkaistussa kirjallisuudessa todetaan reflektiivisen työotteen perustuvan mentalisaatioon sekä läsnäolon, ihmisarvon kunnioittamisen ja kohtaamisen filosofiaan. Perheiden kanssa työskennellessä reflektiivinen työote näkyy työntekijän hyväksyvänä, kiinnostuneena ja arvostavana perheiden kohtaamisena. On tärkeää, että työntekijällä on kykyä asettua vastavuoroiseen suhteeseen vanhemman ja lapsen kanssa. Vanhemman ja lapsen hyvinvoinnin edistäminen on reflektiivisen työotteen tavoitteena. (Viinikka, Sourander & Oksanen 2014, 67–69.)

Tutkimuksessa kokemus ryhmien vetämisestä nähtiin opettavaisena ja antoisana. Kuten Knightbridge (2019) tutkiessaan reflektiota käytännön työssä toimintaterapeuteilla totesi avaimen itseohjautuvaksi oppijaksi olevan kokemuksista oppiminen.

Koulutusryhmän merkitys monine myönteisine ulottuvuuksineen nousi selkeästi esille tässä tutkimuksessa. Työnohjauksellisuus, vertaistuen saanti, kokemusten jakamisen mahdollisuus sekä eri ammattiryhmien kanssa ajatusten jakaminen ovat kenties tuoneet kokemuksen koulutusryhmän ongelmanratkaisukyvyyn vahvistumisesta. Myös Shaw, Howard, Etz, Hudson ja Crabtree (2012) ovat tutkimuksessaan todenneet reflektion parantavan tiimin ongelmanratkaisukykyä ja muutosten hallittavuutta tekemällä muutoksista helpompia, mikäli halutaan toteuttaa suunniteltuja muutoksia yhteisössä.

Tässä tutkimuksessa ilmeni, että sekä perheiden, että työntekijöiden sitoutumisessa perhe- ja vanhempainryhmiin oli haasteita. Lisäksi ryhmien organisoinnissa ilmeni ongelmia. Tämä toi koulutusjärjestelyihin vaihtelevuutta. Perheiden rekrytointi ja heidän sitoutumisensa työskentelyyn oli noussut haasteena esille myös Kallandin ym. 2016 tekemässä tutkimuksessa.

7.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tässä tutkimuksessa noudatettiin yhteisiä Arene ry:n suosituksia, joita on laadittu eettisestä ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesta opinnäytetyön ohjeistuksesta. Ammattikorkeakoulumme Savonian opinnäytetyön eettisiin ohjeistuksiin tutustuttiin. Tutkimuksessa käytettiin Savonian raportointiohje2020- ja raporttipohjamallia2021.

Puusa & Juuti (2020) ovat kirjassaan Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät määritelleet kolme laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavaa tekijää. Uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys ovat käsitteitä, joiden avulla laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan kiteyttää. Yhdenkin käsitteen heikkous tekee tutkimuksesta epäluotettavan.

Eettisyydellä tarkoitetaan sitä, että eettisiä periaatteita noudatetaan koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksen kohteena oleville ihmisille pyritään saamaan hyviä asioita eikä se saa vaarantaa ihmisten elämäntilaa. Tutkimuksen kohteena oleville ja siihen liittyville tahoille ei saa tutkimuksesta koitua haittaa.

Uskottavuus on sitä, että kollegat, tutkimuksen kohteena olevat henkilöt ja suuri yleisö voivat luottaa aineiston asianmukaiseen keräämiseen ja huolelliseen analysointiin.

Luotettavuus on sitä, että lukija tulee vakuuttaa tutkijan ammattitaidosta. Ratkaistakseen tutkimusongelman ja toteuttaakseen tutkimuksen tutkijan tulee kyetä valitsemaan ja käyttämään oikeanlaisia ja perusteltuja lähestymistapoja ja menetelmiä. Tutkimuksessa on kuvattava jokainen tutkimusvaihe luotettavasti tutkimuksen alusta loppuun, myös harharetket.

Tässä tutkimuksessa nämä edellä mainitut seikat tulivat esille siten, että tutkimusaiheeseen perehdyttiin laajasti. Teoriatietoa hankittiin eri tietokannoista ja kirjallisuudesta. Aiheeseen perehdyttiin sekä suomalaisten että kansainvälisten tutkimusten kautta. Analysoitavat koulutuspalautteet kerättiin anonymisti MLL:n toimesta. Aineistoa käsiteltiin kunnioittaen palautteen antajien tuottamaa arvokasta tietoa ja mielipiteitä. Laadulliseen sisällönanalyysitekniikkaan perehdyttiin huolellisesti. Tarvittava tutkimuslupa haettiin.

Plagioinnin ehkäisemiseksi tutkimus tarkastettiin vähintään kaksi kertaa tutkimuksen aikana Turnit -plagiaatin tunnistamistyökalulla. Ensimmäinen tarkastus tehtiin tutkimussuunnitelmavaiheessa ja toinen tutkimuksen loppuvaiheessa. Käytössä oli terveystieteen Turnit -plagioinnin tarkistustyökalu Moodle -oppimisympäristössä.

Tekijän oli vaivatonta ottaa Mannerheimin Lastensuojeluliiton valmiiksi keräämään aineistoon objektiivinen näkökulma koska omakohtaista kokemusta ei ollut kouluttamiseen eikä koulutukseen osallistumiseen. Tutkimuksen tekemistä ohjasi vahvasti tekijän eettinen vastuu arvokkaan aineiston säilymisestä muuttumattomana prosessin aikana siten, että saadut tutkimustulokset hyödyntäisivät tutkimusentilääjää jatkossa

7.3 Ammatillinen kasvu

Oppiminen, toiminnan kehittäminen ja uusien kokeilujen tekeminen edellyttää itsearviointia, josta saadun tiedon avulla yksilö tai ryhmä voi tarkastella kriittisesti omaa toimintaansa. Itsearvioinnin avulla voidaan myös löytää uusia kehittämiskohteita. Lisäksi itsearviointi voi rohkaista asettamaan aiempaa korkeampia tavoitteita. Itsearvioiden kehittämistä vaativat asiat pyritään kääntämään vahvuudeksi avoimen ja positiivisen tarkastelun kautta. (Sivis 2021.) SWOT-nelikenttäanalyysi on yksi itsearvioinnin väline. Siinä arvioidaan toiminnan vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia (THL 2021). Tässä tutkimuksessa käytettiin nelikenttäanalyysiä pohdittaessa tekoprosessiin liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia.

Yhtenä vahvuutena tekijä tunnisti tutkimuksen asiasisällön olevan tuttua oman työkokemuksensa kautta. Savonia AMK:n sairaanhoitajan tutkinto-ohjelman osaamistavoitteissa yhtenä osa-alueena on tieto. Sairaanhoitaja hallitsee edistyneet ja laaja-alaiset hoitotyön ja terveydenhuollon tiedot. Tähän liittyy menetelmien, periaatteiden, teorioiden ja keskeisten käsitteiden arviointi ja kriittinen ymmärtäminen. (Opetussuunnitelmat - Savonia AMK.) Tutkimuksen tekemisen myötä uusimpiin aiheesta tehtyihin julkaisuihin perehtyminen syvensi tätä tietoutta ja mahdollistaa jatkossa asiantuntijuuden syventymisen. Tekijä voi hyödyntää teorian tietoa mentalisaatiosta ja reflektiivisestä työtavasta hyvin monessa työtehtävässä sairaanhoitajana vastatessaan sekä lasten, vanhempien ja perheiden tarpeisiin kuin myös yksittäisen potilaan kohdalla.

Hoitotyön eettisyys sekä asiakaslähtöisyys ammatillisina kompetensseina ovat vahvistuneet tekijälle tutkimuksen tekemisen myötä. Asiakkaan kohtaaminen oman elämänsä asiantuntijana, oman toiminnan arvioiminen ja kehittäminen sekä toiminnan seurauksista vastaaminen on erityisen tärkeää työskennellessä tukea tarvitsevien perheiden kanssa.

Näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko on yksi sairaanhoitajan tutkinto-ohjelmassa oleva osaamisprofiilin ammatillinen kompetenssi. Sairaanhoitaja hallitsee tiedonhaun terveystieteiden tietokannoista sekä hyödyntää tieteellistä tietoa, tutkimusnäyttöön perustuvia katsauksia, suosituksia ja artikkeleita. (Opetussuunnitelmat - Savonia AMK.) Nelikenttäanalyysissä yhtenä heikkoutena nousi teorian tiedon hakumenetelmien ja rajaamisen haasteellisuus. Erinomaisen ohjauksen kautta oman mielenkiinnon herääminen eri tietokantojen käyttämiseen toi rohkeutta lähteä hakemaan aineistoa ja rajaaminenkin tulosten runsaudesta onnistui lopulta työn tekemisen edetessä. Heikkoutena nelikenttäanalyysissä oli myös tutkimusprosessin vaiheiden vieraus. Tämä heikkous on vähitellen tutkimuksen edetessä kääntynyt mahdollisuudeksi. Pala palalta tehden, eri vaiheet ovat sisäistyneet vähitellen ja esimerkiksi oivallus työn nimen suhteen nousi kristallinkirkkaana yllättäen aineistosta, koulutettavan ohjaajan vastauksesta. Tässä tekijä näkee arvokkaan yhteyden ja muistutuksen työskennellessään jatkossa sairaanhoitajana; asiakasta kunnioittava, asiakaslähtöinen ja kuuleva kohtaaminen yhdessä näyttöön perustuvan asiantuntijuuden kanssa on vahva sairaanhoitajan työn perusta.

”Pidän tätä tärkeänä asiana ja tästä on minulle

ollut käytännön hyötyä asiakkaan kohtaamiseen,

kuulemiseen, kysymysten tekemiseen”

LÄHTEET

Adkins, Tina, Luyten, Patrick & Fonagy, Peter 2018. Development and preliminary evaluation of family minds: a mentalization-based psychoeducation program for foster parents. *Journal of child and family studies*(2018),27:2 519–2532. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-018-1080-x>. Viitattu 30.4.2021.

ARENE ry. 2019. <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%c3%84YTET%c3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>. Viitattu 28.5.2021.

Arvaja, Maarit, Sarja, Anneli, Niemi, Kreetta & Pakkanen, Marjatta 2020. Ilmiömäinen oppiminen valokeilassa: ymmärryksen rakentaminen ja reflektiivisyys yliopisto-opintojen alkuvaiheessa. *Kasvatus*, 51 (1), 6–20. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71786/Arvaja_Sarja_Niemi_Pakkanen_kasvatus_jyx.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 10.4.2021.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1440-1630.12559>. Viitattu 2.4.2021.

<https://www.savonia.fi/opiskele-tutkinto/tutkinnot-ja-hakeminen/opetussuunnitelmat/?yks=KS&krtid=1243&tab=2>. Viitattu 26.10.2021

Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Verkkokirja. Gaudeamus Oy.12.

Kalland, Mirjam, Fagerlund, Åse, von Koskull, Malin & Pajulo, Marjaterthu 2016. Families First: the development of a new mentalization-based group intervention for first-time parents to promote child development and family health. *Primary Health Care Research & Development* 17(1), 3–17. DOI: 10.1017/S146342361500016X. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25827136/>. Viitattu 16.4.2021.

Kalland, Mirjam & Salo, Saara 2020. Vanhemmuuden tukeminen vauva- ja lapsiperheissä. *Duodecim* 136(8), 896. <https://www.duodecimlehti.fi/duo15527>. Viitattu 15.4.2021.

Kasvun Tuki -verkkosivu. <https://kasvuntuki.fi/tyomenetelmat/>. Viitattu 15.4.2021.

Kauppi, Antti, von Koskull, Malin, Oksanen, Eeva, Sourander, Johanna & Viinikka, Anne 2015. Vahvuutta vanhemmuuteen. Opetusmateriaali. Perheryhmän ohjaajan opas. Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Kettunen, Marianna, Metelinen, Juha & Rautiainen Eija-Liisa 2014. Monen perheen terapeutin ryhmä: dialoginen ja reflektiivinen ryhmämalli. *Perheterapia* 2(14), 33–39.

Knightbridge, Lisa 2019. Reflection-in-practice: A survey of Australian occupational therapists. *Australian Occupational Therapy Journal* 66 (3), 337–346. DOI: 10.1111/1440–1630.12559.

Laitinen, Irmeli & Ollikainen Seija 2017. *Mentalisaatio teoriasta käytäntöön*. 2. Painos. Helsinki: Therapeia -säätö.

Larivaara, Pekka, Lindroos, Sirpa & Heikkilä, Taina 2009. Potilas, perhe ja perusterveydenhuolto. Perhekeskeisen toimintamallin käsitteitä. <https://www.oppiportti.fi/op/ppp00007/do>. Viitattu 19.4.2021.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) -verkkosivu. <https://www.mll.fi>. Viitattu 26.4.2021.

Mattila, Leea & Rantala, Janna 2019. Mitä ihmettä? Opi ymmärtämään lapsesi mieltä. 2. painos. Helsinki: Gummerus Kustannus Oy.

- Opintokeskus Sivis -verkkosivu. <https://www.ok-sivis.fi/jarjestoarvioinnin-ilmansuuntia/itsearviointi-toimivaksi.html>. Viitattu 3.5.2021.
- Pajulo, Marjukka, Salo, Saara & Pyykkönen, Nina 2015. Mentalisaatio ihmistä suojaavana tekijänä. *Duodecim* 131(11), 1050–1057. <https://www.duodecimlehti.fi/duo12278>. Viitattu 5.4.2021.
- Pajulo, Marjukka, Salo, Saara & Pyykkönen, Nina 2016. Mentalisaatio - ydinalue lasta suojaavassa työssä. *Perheterapia* 1(16), 37.
- Peura, Anni, Kaila, Minna & Helin-Salmivaara Arja 2020. Ammatillinen reflektio kehittää lääkärin osaamista. *Duodecim* 136 (5), 530–535. <https://www.duodecimlehti.fi/duo15425>. Viitattu 19.4.2021.
- Puusa, Anu 2020. Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Verkkokirja Oy. Gaudeamus Oy. 270–275.
- Shaw, Eri K, Howard, Jenna, Etz, Rebecca S, Hudson, Shawna V & Crabtree, Benjamin F 2012. How team-based reflection affects quality improvement implementation: a qualitative study. *Qual Manag Health Care* 21 (2), 104–113. Doi: 10.1097 / qmh.0b013e31824d4984. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3395586/pdf/nihms389477.pdf/?tool=EBI>. Viitattu 2.4.2021.
- Sieverson, Catalina, Santelices, Pia, Farkas, Chamarrita, Espinosa, Nancy, Muzard, Antonia & Gómez,Diana 2021. Effects of a mentalization-based group with videofeedback for mothers of preschool children. *Journal of infant, child and adolescent psychotherapy*, 20: 1, 63–76 <https://doi.org/10.1080/15289168.2021.1879717>. Viitattu 30.4.2021.
- Sinkkonen, Jari 2017 *Kiintymyssuhteet elämänkaaressa*. 2.painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.
- Sourander, Johanna, Laakso, Marja-Leena & Kalland, Mirjam 2021. Mentalization-based Families First Group Intervention for First-Time Parents: Parents' Perspective, *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 20 (1), 77–90, DOI: 10.1080/15289168.2021.1872148 <https://doi.org/10.1080/15289168.2021.1872148>. Viitattu 30.4.2021.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) -verkkosivu. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/perheet-ja-vanhemmuus/perheiden-moninaisuus>. Viitattu 20.4.2021.
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) -verkkosivu. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/hankkeet-ja-hanketuki/arviointi/itsearviointi>. Viitattu 3.5.2021.
- Tilastokeskus -verkkosivu. <https://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>. Viitattu 15.4.2021.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Viinikka, Anne, Sourander, Johanna, Oksanen, Eeva 2014. Reflektiivinen työote. Teoksessa Anne Viinikka (toim.) *Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa*. Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

LIITE 1: TUTKIMUSARTIKKELITAUUKKO

Lähdeviite / maa	Tarkoitus ja tavoite / tutkimusongelma	Tutkimusmenetelmä	Aineiston koko (n=)	Tulokset (vastaus asettamaan ongelmaan / kysymykseen)
<i>Adkins, Luyten & Fonagy 2018.</i> <i>Development and preliminary evaluation of family minds: a mentalization-based psychoeducation program for foster parents.</i> <i>Journal of child and family studies (2018) 27: 2 519–2 532</i> <i>Texas</i> https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-018-1080-x.	<i>Arvioida mentalisaatiota vahvistavan lyhytinterventio vaikutusta sijaisvanhemmuuteen</i>	<i>Määrällinen tutkimus</i>	<i>n = 102 sijaisvanhempaa 64 sijaisäitiä ja 48 sijaisisää iältään 24–71 v</i> <i>54 osallistui interventioon ja 48 kontrolliryhmään</i>	<i>Vanhempien mentalisaatiokykyä vahvistava interventio tukee ja auttaa sekä sijaislasta että sijaisvanhempaa silloin kun lapsella on emotionaalisia traumoja ja vaikeutta säädellä tunteitaan.</i>
<i>Arvaja, Sarja, Niemi & Pakkanen 2020. Ilmiömäinen oppiminen valokeilassa: ymmärryksen rakentaminen ja reflektiivisyys yliopistopintojen alkuvaiheessa.</i> <i>Kasvatus 51(1), 6–20.</i> https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71786/Arvaja_Sarja_Niemi_Pakkanen_kasvatus_jyx.pdf?sequence=1&isAllowed=y <i>Suomi</i>	<i>Kuvata miten opiskelijat yhdistävät teoriatietoa käytäntöön reflektoiden</i>	<i>Laadullinen tutkimus</i> <i>Aineistolähtöinen analysointi</i> <i>Luentopäiväkirjat ja esseet</i>	<i>Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden perusopinnojen Vuorovaikutus ja yhteistyökurssin opiskelijat</i> <i>n=28 opiskelijaa</i>	<i>Miten opiskelijat peilasivat saamaansa teoriatietoa omiin kokemuksiin ja käytäntöön. Millaisia teoriakäytäntö -yhteyksiä ja reflektiota ilmeni.</i> <i>Teoria-käytännön painottaminen tukee käsitteellistä ajattelua Teoria-käytännön ymmärtäminen voi olla kuvailevaa, tulkitsevaa tai kyseenalaistavaa. Tältä pohjalta reflektio voi olla itsereflektiota, tutkivaa reflektiota tai systeemita-son reflektiota.</i>

<i>Kalland, Fagerlund, von Koskull & Pajulo 2016. Families First: the development of a new mentalization-based group intervention for first-time parents to promote child development and family health.</i> <i>Primary Health Care Research & Development 17(1), 3-17.</i> https://pub-med.ncbi.nlm.nih.gov/25827136/ <i>Suomalainen tutkimus, joka julkaistu kansainvälisessä lehdessä Cambridge University Press 1.4.2015.</i>	<i>Kuvata teoreettista käsitystä vanhempien mentalisaation tärkeydestä lapsen ja vanhemman välisen suhteen ja lapsen kehityksen kannalta.</i> <i>Ehdottaa toimintatapoja vanhempien mentalisointikyvyn parantamiseksi ryhmäkohtaisten toimintojen avulla</i> <i>Kuvata kulttuurellinen konteksti ja perustelut sille, miksi uudenlainen tapa työskennellä vahempien kanssa on tarpeellinen Suomessa</i> <i>Kuvata interventiomallin tieteellinen arviointiprotokolla</i> <i>Käsitellä interventiomallin mahdollisia rajoituksia ja haasteita</i>	<i>Kirjallisuuskatsaus</i>	<i>Katsauksessa kerrotaan vuosina 2010–2014 välisenä aikana koulutettujen ohjaajien ja osallistuvien perheiden määrät</i> <i>n=967 perhettä</i> <i>n=450 koulutettua ryhmäjohtajaa</i>	<i>Artikkelissa on kuvattu mentalisaation tärkeyttä lapsen ja vanhemman välisessä suhteessa.</i> <i>Esitely toimintatapoja, joilla voidaan vahvistaa vanhemman mentalisointikykyä.</i> <i>Kuvattu perusteluja sille, miksi juuri tämäntyyppistä koulutusta tarvitaan Suomessa.</i> <i>Kerrottu kuinka työmuoto kehittyi toteutettavaksi Suomessa.</i> <i>Interventiomallin haasteita ja mahdollisuuksia oli kuvattu.</i>
<i>Kalland & Salo 2020. Vanhemmuuden tukeminen vauva- ja lapsiperheissä.</i> <i>Duodecim 136(8), 891–897.</i> https://www.duodecimlehti.fi/duo15527 <i>Suomi</i>	<i>Kuvataan pääasiallisesti sellaisia interventioita, jotka ovat jo käytössä Suomessa ja joista löytyy jonkinasteista tutkimustietoa.</i> <i>Yhteistä näille interventiomalleille on 1) selkeä pohjautuminen taustateoriaan, 2) niiden toteutukseen liittyy käsikirja ja kesto on aikarajattu,</i>	<i>Vertaisarvioitu katsausartikkeli</i>		<i>Tutkimusten perusteella on jo näyttöä siitä, että erilaisilla interventioilla voidaan vaikuttaa vanhemmuustaitoihin ja vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen.</i> <i>Tärkeää olisi kuitenkin jatkossa arvioida, minkälaisesta työskentelestä kukin vanhempi tai perhe kykenee parhaiten hyötymään.</i> <i>Lisää tutkimustietoa tarvitaan erityisesti kosken sijaisperheitä sekä perheitä, joissa on kasautuvia riskitekijöitä.</i>

	3) toteuttajat voivat olla eri sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden ammattiryhmien edustajia ja 4) interventioon on mahdollista saada koulutusta.			Menetelmien saavutettavuuden kannalta on tärkeää varmistaa koulutuksen saatavuutta sekä eri ammattiryhmien mahdollisuutta saada tietoa toimivista menetelmistä. Tästä hyvänä esimerkkinä on Kasvun tuki -sivusto, joka kerää systemaattisesti tietoa eri interventioidista ja niiden näytön asteesta
Kettunen, Metelinen & Rautiainen 2014. Monen perheen terapeutin ryhmä: dialoginen ja reflektiivinen ryhmämalli. Perheterapia 2(14), 33–39. Suomi	Artikkelissa kuvattiin: kokemuksia dialogiseen ja reflektiiviseen ryhmämalliin perustuvien perhe- ja pariryhmien toteutumisista ryhmänohjaajan roolia pariskuntien kokemuksia ryhmästä	Perheterapialehden artikkeli		Ryhmän vetäjien kokemuksen mukaan ryhmäläisillä säilyi ja heille muodostui tuntemus oman elämänsä hallinnasta Ryhmäläiset tavoittivat heidän keskinäisessä vertaistuessaan jotain sellaista, mitä työntekijöiden voi olla vaikea monissa muissa terapeuttisissa hoitotilanteissa tavoittaa Jokainen ryhmä on aina erilainen ja siihen vaikuttavat sekä ryhmäläiset että ryhmänohjaajat Ryhmässä tapahtuvaa monenlaista reflektiivinen pohdinta ja keskustelu eri positioissa tuntui toimivalta

<i>Knightbridge 2019. Reflection-in-practice: A survey of Australian occupational therapists.</i> <i>Australian Occupational Therapy Journal 66 (3), 337–346.</i> - <i>Doi: 10.1111/1440–1630.12559.</i> <i>https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1440-1630.12559</i> <i>Australia</i>	<i>Tavoitteena oli ymmärtää, miten toimintaterapeutit käyttävät reflektiota käytännön työssään</i>	<i>Poikkileikkaustutkimus</i>	<i>n= 112 toimintaterapeuttia</i>	<i>Pitempiaikainen työkokemus auttaa paremmin soveltamaan teoriaa käytäntöön</i> <i>Tutkimuksista saatujen tulosten pohjalta reflektio on hyödyllistä käytännöntyössä</i>
<i>Pajulo, Salo & Pyykkönen 2015. Mentalisaatio ihmistä suojaavana tekijänä.</i> <i>Duodecim 131(11), 1050–1057.</i> <i>https://www.duodecimlehti.fi/duo12278</i> <i>Suomi</i>	<i>Kuvata mentalisaatiokäsitettä ihmistä suojaavana tekijänä</i>	<i>Kirjallisuuskatsaus</i>		<i>Vanhemman mentalisaatiokyvyn vahvistamista voidaan perustellusti pitää keskeisenä tavoitteena, kun pyritään tukemaan lapsen ja vanhemman välistä suhdetta.</i> <i>Tämä pätee niin perusterveydenhuoltoon kuin erityisen tuen tarpeessa oleviin lapsiin perheneuvoiloissa, lastenpsykiatriassa ja lastensuojelun perhepalveluyksiköissä.</i> <i>Työskentelyn painopisteen siirtäminen kohti vanhempien mentalisaatiokyvyn vahvistamista edellyttää halua tietoiseen muutokseen työskentelyasenteessa, työtavassa ja työn sisällössä.</i> <i>Mentalisaatiokyvyn vahvistaminen laajemmin yhteiskunnallisesti olisi tärkeää ja ongelmia ehkäisevää.</i>

				<i>Se olisi paitsi mahdollista myös kiireellistä.</i>
<i>Pajulo, Salo & Pyykkönen 2016. Mentalisaatio-ydinalue lasta suojaavassa työssä.</i>	<i>Kuvata - Mentalisaatiokäsittettä</i>	<i>Perheterapialehden artikkeli</i>		<i>Lapsen ja vanhemman välisen suhteen tukemisessa vanhemman mentalisaation arviointi ja vahvistaminen ovat keskeinen osa työkentelyä</i>
<i>Perheterapia 1(16), 34–44.</i>	<i>-Mentalisaation merkitystä vanhemmuudessa</i>			<i>Mentalisaation arviointia ja vahvistamista tarvitaan ennaltaehkäisevässä työssä perusterveydenhuollossa, erityisen tuen tarpeessa olevien perheiden kanssa, perheneuvoissa, lastenpsykiatriassa sekä lastensuojelussa</i>
<i>Suomi</i>	<i>-Mentalisaatiota vahvistavaa työtapaa</i>			<i>Työntekijällä tulee olla riittävästi aikaa asiakasta kohden, mahdollisuus työhönjaukseen, mahdollisuus konsultoida ja käydä läpi yhdessä tapauksia, jotta riittävä mentalisaatiokyky työssä säilyisi</i>
	<i>-Mentalisaatiota ja perheterapiaa</i>			<i>Keskeistä on muuttaa työhönjauksen fokusta, sekä ajattelu- ja työtapaa</i>
	<i>-MBTF-interventio</i>			
	<i>-Mentalisaatio lastensuojelutyössä</i>			

<i>Peura, Kaila & Helin-Salmivaara 2020. Ammatillinen reflektio kehittää lääkärin osaamista.</i> <i>Duodecim 136(5), 530–535.</i> <i>https://www.duodecimlehti.fi/duo15425</i> <i>Suomi</i>	<i>Kuvata ammatillisen reflektion ilmenemistä lääkärin työssä</i>	<i>Vertaisarvioitu katsausartikkeli</i>	<i>Ammatillisessa reflektiossa tarvitaan Asennetta, halua kehittyä ja kehittää omaa ja työyhteisön osaamista.</i> <i>Aikaa pysähtyä pohtimaan konkreettista tilannetta, tapausta tai suoritusta yksin tai muiden kanssa yhdessä. Itsereflektion tueksi muilta koottavia kokemuksia, tietoa, tunteita ja palautetta.</i> <i>Uusien mahdollisuuksien kokeilua.</i> <i>Reflektiossa tehdään ajatus- ja toimintamalleja näkyväksi.</i> <i>Kokemusten äärelle pysähtyminen auttaa hahmottamaan osaamista ja kehittymistarpeita.</i> <i>Reflektiivinen toimintatapa tukee sekä yksittäistä lääkäriä että työyhteisöä.</i>

<i>Shaw, Howard, Etz, Hudson & Crabtree 2012. How team-based reflection affects quality improvement implementation: a qualitative study.</i> <i>Qual Manag Health Care 21 (2), 104-113.</i> Doi: 10.1097/qmh.0b013e31824d4984 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3395586/pdf/nihms389477.pdf?tool=EBI Amerikka	<i>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää tiimityöhön perustuvaa lähestymistapaa perusterveydenhuollossa.</i>	<i>Laadullinen tutkimus</i>	<i>Aineisto kerätty 2005. n=13 interventioon osallistujat n= 12 kontrolliryhmä</i>	<i>Reflektio parantaa ongelmanratkaisukykyä ja muutosten hallittavuutta, tekemällä muutoksista helpompia, mikäli halutaan toteuttaa suunniteltuja muutoksia yhteisössä</i>
<i>Sieverson, Catalina, Santelices, Pia, Farkas, Chamarrita, Espinosa, Nancy, Muzard, Antonia & Gómez, Diana 2021. Effects of a mentalization-based group with videofeedback for mothers of pre-school children.</i> <i>Journal of infant, child and adolescent psychotherapy, 20: 1, 63–76</i> Chile https://doi.org/10.1080/15289168.2021.1879717.	<i>Tutkimuksen tarkoituksena oli analysoida ennaltaehkäisevän mentalisaation perustuvan intervention vaikutuksia verrattuna kontrolliryhmään.</i> <i>Lapset olivat iältään 3–5-vuotiaita</i>	<i>Kokeellinen, pitkittäinen ja vertaileva tutkimus</i>	<i>n = 50 Äidit arvioitiin lähtötilanteessa ja seurannassa</i>	<i>Tulokset osoittivat, että kokeellisen ryhmän äidit saavuttivat äidin stressin alhaisemmat tasot ja käyttivät enemmän henkistä kieltä, ja että heidän lapsillaan oli pienempi riski sosio-emotionaalisessa kehityksessä.</i>

<i>Sourander, Laakso & Kalland 2021. Mentalization-based Families First Group Intervention for First-Time Parents: Parents' Perspective</i> <i>Journal of infant, child and adolescent psychotherapy</i> https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15289168.2021.1872148?needAccess=true <i>Suomalainen tutkimus, joka julkaistu kansainvälisesti</i>	<i>Tutkimuksessa tutkittiin, millaisia kokemuksia vanhemmilla on mentalisaatioteorian perustuvan vanhempainryhmään osallistumisesta</i> <i>Etsittiin mentalisaation indikaattoreita</i>	<i>Laadullinen tutkimus</i>	<i>367 äitiä 183 isää Täyttivät kyselykaavakkeen verkossa</i> <i>7 avointa kysymystä käsiteltiin laadullisella temaattisella analyysillä</i>	<i>Vanhemmat olivat kokeneet tärkeimmiksi:</i> -Vertaistuki -Vauvan ymmärtäminen -Oivallukset itsestään vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa -Perheen osallistumisen <i>Tutkimuksessa tuli esille ennaltaehkäisevän tuen taloudellinen hyöty</i> <i>Sosiaalisen verkoston aktivoituminen</i> <i>Tulokset osoittivat, että keskittyminen mentalisaation tukemiseen varhaisessa vaiheessa voi hyödyttää vanhempia, lapsia ja perheitä monin eri tavoin.</i> <i>Tutkijat toteavat, että ennaltaehkäisevää tukea voi suositella ja että mentalisaatioon perustuva lähestymistapa on toimiva vanhempain ryhmissä.</i>

LIITE 2: VAHVUUTTA VANHEMMUUTEEN®- JA LAPSI MIELESSÄ®- OHJAAJAKOULUTUKSEN
LOPPUPALAUTE

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Järvi-Suomen piiri

Vahvuutta vanhemmuuteen®- ja Lapsi mielessä®
-ohjaajakoulutuksen loppupalaute

Keräämme palautetta Vahvuutta vanhemmuuteen®- ja Lapsi mielessä® -ohjaajakoulutuksesta.
Kiitos etukäteen jo vastauksestasi!

Täytä seuraavat koulutukseen liittyvät tiedot

Koulutuksen aloitusvuosi:

Koulutuksen paikkakunta:

Mikä on ollut antoisinta sinulle koko koulutusprosessissa?

Mitä toivoisit kehitettävän tai muutettavan koulutuksen suhteen?

Mitä haluaisit kertoa tai sanoa koko koulutusryhmälle?

Mitä palautetta haluaisit antaa kouluttajille?

Mitä palautetta haluaisit antaa koulutusjärjestelyistä (puitteet, aikataulu jne.)?

Mitä muuta haluaisit kertoa koulutuksesta? Esimerkiksi ruusuja ja risuja.

Suosittelisitko koulutusta muille?

Kyllä. Miksi?

En. Miksi?

LIITE 3A: ESIMERKKI SISÄLLÖNANALYYSISTÄ

ALALUOKKA

Asiantuntijuus

Kokemus

Luotettavuus

Hyvä toteutus

Ystävällisyys

Helppo lähestyttävyyys

Sympaattisuus

Ihanuus

Innostuneisuus

Vertaistuki

Kokemusten jako

Hyvän koulutusryhmän ja
sen ilmapiirin turvallisuus

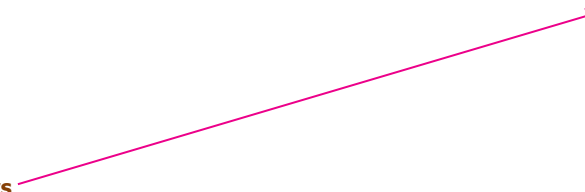
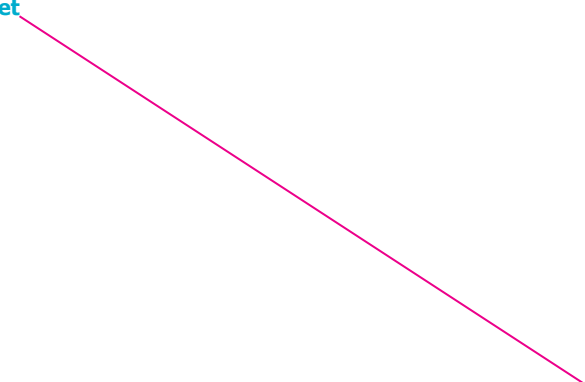
Ryhmän antoisuus

Peilaamisen ja prosessoinnin
mahdollisuusRyhmän näkemisen positiivinen
merkitysEri ammattiryhmien tapaamisen
hyödyllisyys

Taustakoulutuksen laajuus

Ryhmäkoon sopivuus

Koulutettavien asiantuntijuus

YLÄLUOKKA**Kouluttajien ominaisuudet****Koulutusryhmän merkitys****PÄÄLUOKKA****KOULUTUS TOTEUTUI****LAADUKKAASTI**

LIITE 3B: ESIMERKKI SISÄLLÖNANALYYSISTÄ

ALALUOKKA

Hyvä etenevyys

Koulutuksen ja materiaalin hyvyys

Tehtävien hyvyys

Laadukkuus

Työnohjaussellisuus

Järjestelyjen ja puitteiden

toimivuus

Kouluttajien tapaamisen tärkeys

Alkukoulutuksen napakkuus

Tärkeys

Aikataulutuksen hyvä toimivuus

Koulutusvälineiden monipuolisuus

Mentalisaatiokäsitteen syventyminen

Ajattelutavan muuttuminen

Koulutusannin laajuus

Lapsen huomioimisen ja vanhempien tukemisen

tärkeys

Ryhmän vetämisen opettavaisuus, antoisuus ja

kokemuksen saatavuus

YLÄLUOKKA**Koulutuksen puitteet****Koulutuksen sisällöllinen anti****Perhe- ja vanhempainryhmien merkitys****PÄÄLUOKKA****KOULUTUS TOTEUTUI****LAADUKKAASTI**